

3. Сухомлинська О.В. Теоретичні основи виховання і діяльності позашкільних закладів. Початкова школа. 1995. №1. С.28-30.
4. Сущенко Т.І. Позашкільна педагогіка. Київ, 1996. 144 с.

Северин С., викладач,
Полтавська дитяча музична школа № 2
імені В. П. Шаповаленка;

Наумкіна Л., викладач,
Полтавська дитяча музична школа № 2
школи № 2 імені В. П. Шаповаленка;

Теміров О., викладач,
Полтавська дитяча музична школа № 2
школи № 2 імені В. П. Шаповаленка
(м. Полтава)

МУЗИЧНИЙ РЕПЕРТУАР УКРАЇНСЬКИХ КОМПОЗИТОРІВ У КЛАСІ ФОРТЕПІАНО

Базовим підґрунтям для формування системи поступового накопичення необхідних навичок фортепіанної гри, прискореного піаністичного та загально-музичного розвитку учня мистецького закладу є репертуар. Важливим у цьому аспекті є ознайомлення дітей не тільки зі світовою класичною, а й з музикою національною. Українська фортепіанна музика для дітей вирізняється своєю самобутністю і популярністю. Творча спадщина українських композиторів, їх педагогічна діяльність відіграли важливу роль у становленні і розвитку музичного виховання в Україні. Використання музично-педагогічної спадщини українського народу та українських композиторів у сучасному освітньому процесі становить неабияку культурну цінність і тому належить до актуальних питань сьогодення.

Мета статті – охарактеризувати музичний репертуар українських композиторів у класі фортепіано для учнів мистецьких шкіл.

Науковці у своїх працях розглядають питання музичної освіти в Україні та перспективи її розвитку. Упродовж останніх десятиліть з'явилися публікації, монографії, мистецтвознавчі записки, наукові дослідження сучасних музикантів (А. Булкін, Т. Богдановська, В. Мудрик, М. Ройтерштейн, О. Рудницька, О. Фрайт та ін.), присвячені визначенню ознак, виразової сутності та ментальності музики для дітей українських композиторів, вивченню окремих питань, що стосуються українського національного репертуару середини ХХ – початку ХХІ століть.

Естетичне виховання людини вже з найменшого віку у мистецькій школі базується на музиці для дітей.

Великого значення для розвитку дитини у класі фортепіано відіграє відібраний для роботи репертуар, який має відповідати віковим особливостям учнів, рівню їх загального та музичного розвитку. Обираючи твори для розучування, педагог передусім повинен думати про його художні цінності. Необхідно, щоб кожний новий твір, що включиться до репертуару, містив нову задачу, деяку трудність, без вирішення яких дітям може бути

нецікаво. Включення в репертуар класичних творів та творів народної музики є важливим, бо такі музичні твори сприяють розвитку у дітей уміння переживати, стежити за розвитком музичних образів, помічати щось нове, оцінювати красу мелодії, розвиває слухові та технічні дані.

Безумовно, важливим при виборі репертуару є орієнтація на кращі зразки світової музичної спадщини, високохудожню класичну, народну та сучасну музику. У процесі вивчення музичних творів учні знайомляться з особливостями образно-художнього мислення представників різних національних шкіл, вивчають музику українських композиторів, розширюють свій світогляд, більш глибоко пізнають рідну культуру.

Заслугує на увагу стаття М. Данілішиної «Українська дитяча фортепіанна музика та її дидактично-виховні можливості» [1], де розглянуто окремі цикли фортепіанних п'єс для дітей та юнацтва представників української національної композиторської школи XIX-XX – поч. XXI століть, визначено виховне значення таких збірок, а також їх дидактичну цінність з огляду на використання у сучасному педагогічному репертуарі для учнів в умовах мистецького закладу.

Автор виокремлює прізвища композиторів XIX століття, зокрема В. Заремби, В. Присовського, М. Соколовського, М. Степаненка; першої половини XX століття – В. Барвінського, В. Косенка, Н. Нижанківського, Л. Ревуцького, Я. Степового, С. Шевченка; другої половини XX століття – О. Білаша, Л. Колодуб, Б. Кудрика, М. Ластовецького, І. Мацієвського, О. Опанасюка, Ю. Рожавської, Р. Савицького, Г. Саська, В. Сільвестрова, Н. Сільванського, М. Скорика, В. Станковича, Б. Фільц, М. Фоменка, А. Штогаренка, І. Щербаківа, Ю. Щуровського та інших.

Наведемо приклади нотних фортепіанних збірок, твори яких можна і доцільно використовувати у класі фортепіано на різних етапах навчання дітей:

- В. Барвінський «Шість мініатюр на українські народні теми»;
- В. Барвінський «Українські народні пісні для фортепіано»;
- В. Барвінський «Колядки та щедрівки»;
- В. Барвінський «Наше сонечко грає на фортепіані»;
- О. Білаш «Гетячнин альбом»;
- В. Заремба цикл «Маленький Падеревський»;
- Л. Колодуб «Альбом для дітей»;
- В. Косенко «24 дитячі п'єси»;
- М. Ластовецький «Фортепіанні п'єси для дітей та юнацтва»;
- М. Любарський «Легкі п'єси для фортепіано»;
- І. Мацієвський «Далеке і близьке»;
- Н. Нижанківський «Фортеп'янові твори для молоді»;
- О. Опанасюк «П'ять легких п'єс»;
- В. Присовський «Збірка дитячих фортепіанних творів з українських пісень»;
- Л. Ревуцький «Три дитячі п'єси»;
- Г. Сасько «Мозаїка»;
- М. Скорик «З дитячого альбому»;
- М. Скорульський «Дитячий альбом»;
- Я. Степовий «Перші кроки несміливого музиканта»;

- Я. Степовий «Збірник українських творів для фортепіано»;
М. Соколовський «Фортепіанні п'єси»;
М. Степаненко «Народні українські наспіви»; «Дитячий альбом»;
Б. Фільц «Мініатюри для фортепіано»;
С. Шевченко «Школа фортепіанної гри»; «Дитячі п'єси»;
І. Щербаков «Дитячий альбом».

Подані приклади збірок не вичерпують весь репертуар українських композиторів для виконання музичних творів у класі фортепіано учнів мистецьких шкіл.

Нагадаємо, що важливим є зацікавити учня до виконання музичного твору, тому ознайомлення з ним має бути скерованим на усвідомлене сприймання музичного твору українського композитора. Викладач при показі має пам'ятати, що твір треба виконати повністю, у відповідному характері, необхідно встановити емоційний контакт з учнем.

Отже, кращі фортепіанні п'єси можуть бути використані у концертній та в навчальній практиці мистецьких шкіл, адже ретельне вивчення таких творів (в їх художньому контексті) сприятиме навчанню естетичного сприймання музики та музично-виконавській підготовці як виконавців-початківців, так і учнів старших класів. Ретельне вивчення творів із опусів для дітей та юнацтва сприяє музично-виконавському розвитку особистості.

Твори цих композиторів є високопрофесійними зразками музики для дітей і побудовані на використанні українських традицій навчання дітей музичному мистецтву.

Список використаних джерел

1. Данілішина М. Ф. Українська дитяча фортепіанна музика та її дидактично-виховні можливості / М. Ф. Данілішина // Актуальні питання мистецької педагогіки. 2016. Вип. 5. С. 21-25. / Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apmp_2016_5_6
2. Фрайт О. Фортепіанні альбоми та цикли українських композицій для дітей : історія і сучасність / О. Фрайт. Дрогобич : Редакційно-видавничий відділ Дрогобицького ДПУ ім. І.Франка, 2010. 94 с.

Семер'янова О., викладач, Полтавська
дитяча художня школа
(м. Полтава)

СТРІТ-АРТ. МИСТЕЦТВО ЧИ ВАНДАЛІЗМ?

Протягом останніх років помітно зросла цікавість до такого глобального мистецького феномену, як стріт-арт. До сьогоднішнього дня не вщухають дискусії щодо його походження і правомірності у світі мистецтва.

На початку ХХІ століття виходить у світ велика кількість літератури, присвяченої стріт-арту. Нажаль, автори цих видань – переважно західноєвропейські мистецтвознавці і далеко не всі твори перекладені українською чи російською мовами. Найпопулярніший з них – книга «Стріт-арт» англійського письменника і публіциста Саймона Армстронга.

Засновником філософії постмодерну вважають Жана Бодрійяра, французького культуролога і